
Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2011

Landstinget i Jönköpings län

Johan Bokinge
Elisabeth Björk
Elisabeth Håkansson
Lena Härelind
Viveca Karlsson
Jean Odgaard

3 april 2012

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	1
2	Inledning	2
2.1	Bakgrund	2
2.2	Revisionsfråga och metod	2
3	Granskningsresultat	4
3.1	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	4
3.1.1	Förvaltningsberättelse	4
3.1.1.1	Översikt över utvecklingen av verksamheten	4
3.1.1.2	Investeringsredovisning	6
3.1.1.3	Driftredovisning	6
3.1.2	Balanskrav	8
3.1.3	God ekonomisk hushållning	8
3.1.3.1	Finansiella mål	9
3.1.3.2	Mål för verksamheten	9
3.2	Rättvisande räkenskaper	10
3.2.1	Resultaträkning	10
3.2.2	Balansräkning	12
3.2.3	Kassaflödesanalys	15
3.2.4	Sammanställd redovisning	15
3.2.5	Tilläggsupplysningar	15

1 Sammanfattning

Vi bedömer att årsredovisningen i all väsentlighet redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Landstinget i Jönköpings län redovisar pensionskostnaderna enligt den s k fullfonderingsmodellen med motivet att därigenom få en mer rättvisande pensionsredovisning. Resultatet enligt fullfonderingsmodellen inklusive de snittade¹ finansiella kostnaderna (-78,3 mnkr inkl löneskatt) uppgår till 274,6 mnkr. Analysen i årsredovisningen har skett utifrån detta resultat. Den s k Rips-effekten² på 582,5 mnkr har bokförts direkt mot eget kapital och har sålunda inte påverkat årets resultat.

Motivet till vald redovisningsmodell för pensionerna inkl snittningen och behandlingen av Rips-effekten framgår av redovisningsprinciperna.

Resultatet vid redovisning av pensionerna enligt blandmodellen uppgår till 46,8 mnkr. Det har inte gjorts någon snittning av basbeloppseffekten och den s k bromseffekten har inte redovisats för blandmodellen. Förändringen på grund av förändrad diskonteringsränta (Rips), 208,9 mnkr, har bokförts över resultaträkningen. Specifik analys av bokslutet som upprättats i enlighet med blandmodellen saknas i årsredovisningen, dock omfattar merparten av analyserna även blandmodellen.

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt uppfyller kraven på rättvisande räkenskaper och är upprättad enligt god redovisningssed. Denna bedömning gör vi eftersom årsredovisningen omfattar ett sifferbokslut som uppfyller kraven i KRL (d v s bokslut utifrån blandmodellen). Räkenskaperna enligt fullfonderingsmodellen uppfyller inte kraven i KRL vad avser redovisningen av pensionerna. Vidare bedömer vi att bokföringen av ett genomsnitt för tre år avseende basbeloppseffekt och s k bromseffekt för pensionerna inte är i enlighet med god redovisningssed. Enligt vår bedömning är inte heller bokföringen av Rips-effekten i överensstämmelse med god redovisningssed.

Vi bedömer att landstingets ekonomiska situation är god. Landstinget lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans (KL 8:5 a-b) och ligger väl till i olika jämförelser av landstings finansiella situation.

Fullmäktige har fastställt mål för god ekonomisk hushållning och dessa har rapporterats i årsredovisningen. Ur årsredovisningen framgår att de finansiella målen för år 2011 har uppnåtts. Att resultatmålet (resultatnivån ska vara minst 2,0 % av skatter och statsbidrag) har uppnåtts beror på att de ökade kostnaderna på grund av sänkt diskonteringsränta inte redovisas över resultaträkningen. Beträffande öv-

¹ Snittningen innebär att vissa av de finansiella kostnaderna för åren 2010-2012 läggs ihop för att sedan utfördelas på respektive år.

² RIPS är förkortning för "Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld i kommuner och landsting". Under 2011 sänktes diskonteringsräntan för beräkning av pensionsåtagandena med 0,75 procentenheter. De effekter som uppstår på resultat- och balansräkning brukar benämnas RIPS-effekt.

riga mål och mätetal i landstingsplanen bedömer vi, utifrån gjord rapportering i årsredovisningen, att måluppfyllelsen endast delvis når upp till de mål om god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

I den kommunala redovisningslagen (KRL) regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning (RKR) och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är landstingsstyrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

När det gäller nämndernas redovisning, skall den enligt kommunallagen utformas på det sätt som fullmäktige bestämmer.

2.2 Revisionsfråga och metod

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? Med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar.
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Har balanskravet uppfyllts och hanteras eventuella underskott i enlighet med balanskravets regler?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande? Med rättvisande avses följsamhet mot lag, rekommendationer och god redovisningssed.

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning

- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt landstingets ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om.

Vi har tagit del av förvaltningarnas verksamhetsberättelser, men någon specifik granskning av dessa har inte skett. Beskrivningen av deras ekonomi och verksamhet ingår i granskningen av landstingets årsredovisning.

Granskningen har utförts enligt god revisions sed. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning därför inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

3 Granskningsresultat

Landstinget i Jönköpings län redovisar pensionskostnaderna enligt den sk fullfonderingsmodellen, vilket avviker från kraven i KRL. Vidare har en snittning skett av kostnaderna för basbeloppseffekten och den sk bromseffekten för åren 2010-2012, vilket vi bedömer inte vara i enlighet med god redovisningssed. För år 2011 har detta inneburit en minskning av de finansiella kostnaderna om 78 mnkr inklusive löneskatt jämfört med om snittning inte skett. Den sk Rips-effekten på 582,5 mnkr har i fullfonderingsmodellen bokförts direkt mot eget kapital och har sålunda inte påverkat årets resultat. Vi anser att den ökade kostnaden pga sänkt diskonteringsränta borde ha redovisats över resultaträkningen.

Motivet till vald redovisningsmodell inklusive snittningen och behandlingen av Rips-effekten framgår av redovisningsprinciperna.

Årsredovisningen omfattar även en redovisning av pensionskostnaderna enligt den sk blandmodellen, vilken uppfyller kraven i KRL. Snittning av basbeloppseffekt och sk bromseffekt har inte skett. Den sk Rips-effekten har bokförts över resultaträkningen.

3.1 Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1 Förvaltningsberättelse

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar i all väsentlighet överensstämmer med kraven i KRL.

I nedanstående avsnitt redovisas förutom våra bedömningar även synpunkter på områden som vi anser kan utvecklas ytterligare.

3.1.1.1 Översikt över utvecklingen av verksamheten

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar överensstämmer med kraven i KRL 4:1 och 8:2.

Nedan redovisas våra iakttagelser på detaljnivå.

Analys och rättvisande bedömning av ekonomi och ställning

Analysen av årets resultat och den ekonomiska ställningen i årsredovisningen ger en i allt väsentligt rättvisande bild av landstingets ekonomi och dess utveckling.

Händelser av väsentlig betydelse

Vår bedömning är att händelser av väsentlig betydelse redovisas på ett tillfredsställande sätt. Sådana händelser redovisas dels under avsnittet "För ett bra liv i ett attraktivt län", dels under de avsnitt där respektive verksamhet redovisas.

Förväntad utveckling

Under avsnittet "God hushållning 2011 och framtidsutsikter" framgår i viss omfattning den förväntade utvecklingen inom det finansiella perspektivet. Det finns en kort redogörelse kring befolkningsutveckling och befolkningsstruktur (andel personer som är äldre än 80 år). Årsredovisningen innehåller även beskrivning av arbetsmarknadsutvecklingen i länet. Vi anser att detta perspektiv med fördel kan få ett större utrymme i förvaltningsberättelsen.

Väsentliga personalförhållanden

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas i enlighet med KRL 4:1 a, dvs frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. Det är dock olyckligt att landstingets systemmätetal skiljer sig från den lagstadgade redovisningen. I övrigt lämnar den personalekonomiska redovisningen ett flertal uppgifter om personalen i form av diagram och verbal information. Det ges god information om jämställdhetsbokslutet för år 2011. Förvaltningsberättelsen kan med fördel kompletteras med uppgift om kostnader för kompetensutveckling.

Gemensam förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen omfattar en beskrivning av de övriga juridiska personer som landstinget har ett betydande inflytande i. Det finns ett särskilt avsnitt som avser "Landstingets ägande i bolag". I avsnittet redovisas främst ekonomiska fakta för de organisationer för vilka ägarandelen uppgår till minst 20 %. Regionförbundet ingår också. I avsnittet redovisas en mycket kort beskrivning av organisationernas ändamål och för några beskrivs årets verksamhet kortfattat. För vissa av organisationerna finns även verksamhetsbeskrivning i avsnittet "Regional utveckling".

Obligatorisk information enligt KRL och RKR:s rekommendationer

I förvaltningsberättelsen redovisas upplysningar om pensionsmedel och pensionsförpliktelser i enlighet med RKR 7.1 som en del av uppföljningen av fullmäktiges föreskrifter om förvaltningen av pensionsmedel.

Andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten

Detta område avser information och analys rörande prestationer och kvalitet samt hur landstinget arbetat med styrning och uppföljning under året. Av särskilt intresse är rapportering av hur mål uppfyllts, hur riktlinjer har tillämpats och hur uppdrag har genomförts.

I förvaltningsberättelsen finns i många delar utförliga beskrivningar avseende måluppfyllelsen. Förvaltningsberättelsen innehåller en beskrivning av styrmodell

och hur landstinget styr mot vision och övergripande strategiska mål. Måluppfyllelsen för dessa mål kommenteras kort i löptext. Under redovisning av verksamhet rapporteras övriga mål och systemmätetal. Merparten av dessa kommenteras i förvaltningsberättelsen.

Av årsredovisningen framgår att landstingsfullmäktige fastställt 63 mätetal för ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet. Det framgår av rapporteringen att 30 mål uppnåtts medan 18 mål endast delvis uppnåtts och 11 st. mål inte uppnåtts. Det finns 3 mål som inte har kunnat mätas. I jämförelse med föregående år konstateras att en högre andel av målen är uppfyllda eller delvis uppfyllda. I förvaltningsberättelsen konstateras att målen är högt satta och omprövas varje år för att vara en utmaning. Vidare anges att det inte är realistiskt att nå målen inom alla områden då många faktorer i organisationen och i omvärlden kan förändra förutsättningarna under året.

Redovisning över hur måluppfyllelsen uppnås sker i varierande grad. En del systemmätetals måluppfyllelse redovisas utförligt medan andra inte kommenteras under berörd verksamhet.

Någon redovisning av arbetet med intern kontroll görs inte i förvaltningsberättelsen.

3.1.1.2 Investeringsredovisning

Bedömning och iakttagelser

I årsredovisningen (not 8-10) och i investeringsredovisningen framgår att investeringarna för år 2011 uppgår till 458,9 mnkr. Det har investerats 218,1 mnkr i byggnader och mark och 240,7 mnkr i inventarier inklusive IT. I investeringsredovisningen görs det en avstämning mellan beräknade utbetalningar (enligt budget 2011) och faktiska utbetalningar på totalnivå. Det görs även, per objekt, en redovisning av budgeterad ram, utbetalning t o m 2010, utbetalning 2011 och total utbetalning.

I balansräkningen görs ingen skillnad mellan pågående arbeten och färdigställda tillgångar.

Vi bedömer att investeringsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av årets investeringar.

3.1.1.3 Driftredovisning

Bedömning och iakttagelser

Under 2011 uppstod behov av utökning av budgeten. Med utgångspunkt från de senast kända skatteprognoserna utökades verksamheternas nettobudget från 7 841,0 mnkr till 7 852,5 mnkr.

I bilagan "Finansiella rapporter" finns driftredovisning uppställd utifrån fullmäktiges budget. En stickprovsgranskning av redovisade avvikelser för år 2011 i denna rapport har gjorts gentemot budgetdokumentet. Vissa skillnader har noterats, dock stämmer den totala avvikelsen gentemot budgeten. Vi bedömer att driftredovis-

ningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av hur utfallet förhåller sig till fullmäktiges budget.

Landstingets årsredovisning är strukturerad utifrån styrkortet, vilket innebär att redovisningen av såväl ekonomiskt resultat som verksamhet inte sker på förvaltningsnivå utan är sorterad på områdesnivå; hälso- och sjukvård, tandvård osv.

Vi har tagit del av förvaltningarnas verksamhetsberättelser samt deras analyser av årets resultat. Nedan lämnas en kort beskrivning per förvaltning.

Jönköpings sjukvårdsområde

Jönköpings sjukvårdsområde budget för 2011 uppgick till 2 607,9 mnkr. Budgetunderskottet uppgick till 96,4 mnkr. Underskottet förklaras främst av kostnader för högre specialistvård. Här är budgetunderskottet 30 mnkr. Det kan jämföras med underskottet för 2010 som var 2 mnkr. Underskottet för så kallad kvalitetsersättning är 15 mnkr, röntgen- och laboratoriekostnader (exklusive personal) överstiger budget med 15 mnkr. Personal- och övriga kostnader överstiger budget med 36 mnkr. Antalet anställda har inte ökat under 2011.

Värnamo sjukvårdsområde

Värnamo sjukvårdsområde redovisar ett underskott gentemot budget på 1,5 mnkr. För 2010 redovisade förvaltningen ett resultat i nivå med budget. Nettobudgeten för 2011 uppgick till 930,8 mnkr.

Höglandets sjukvårdsområde

För 2011 redovisar Höglandets sjukvårdsområde ett budgetunderskott på 29,4 mnkr. Nettobudgeten för 2011 var 1 183,7 mnkr. Föregående år var underskottet i förhållande till budget 20,4 mnkr och budgeten 1 152,9 mnkr. Kostnaderna för riks-sjukvård har överskridit budget med 5,6 mnkr och kostnaderna för radiologi överskrider budget med 4,2 mnkr.

Bra liv

Bra liv redovisar ett underskott på 2,9 mnkr. Kostnaderna uppgick till 1 348,1 mnkr. För 2010 redovisade Bra liv ett överskott på 45,4 mnkr. Det försämrade resultatet förklaras främst av att vårdpengen reducerats med 3,4 procent mellan 2010 och 2011.

Medicinsk diagnostik

Det ekonomiska utfallet i förhållande till budget har förbättrats från -7,2 mnkr 2010 till 0,8 mnkr 2011. Förvaltningen har en nettobudget på -1,0 mnkr och bruttokostnader på 651,7 mnkr. De viktigaste förklaringarna till resultatförbättringen är kostnadsänkningar inom IT och köp av administrativa tjänster. Intäkterna har också ökat.

Tandvård

Folktandvården redovisar ett positivt resultat på 3,8 mnkr i förhållande till budgeten på 191,4 mnkr. Förvaltningens budgetöverskott förklaras till stor del av ökade intäkter för vuxentandvården. Folktandvårdens nettokostnader har minskat med 18 mnkr, från 205,6 till 187,9 mnkr mellan 2010 och 2011.

Regional utveckling

Verksamheten redovisar ett överskott gentemot budget på 4,4 mnkr. Regional utvecklings nettobudget har ökat från 154,4 mnkr till 168,5 mnkr. Resultatet förklaras av överkompensation för bidragsgivning (2,9 mnkr) och lägre avskrivningskostnader (2,5 mnkr). Det verksamhetsmässiga resultatet är ett underskott på ca 1 mnkr.

Landstingsfastigheter

Landstingsfastigheter redovisar ett överskott i förhållande till budget på 6,9 mnkr. Nettobudgeten var 34,8 mnkr och kostnadsbudgeten 613,1 mnkr. Kostnaderna för el och värme visar ett överskott jämfört med budget på 6,4 mnkr.

IT-centrum

IT-centrum redovisar ett resultat på 4,6 mnkr. Förvaltningen har en nollbudget och ska finansiera sina kostnader med intäkter från försäljning av tjänster.

3.1.2 Balanskrav

Bedömning och iakttagelser

Balanskravet har uppfyllts.

3.1.3 God ekonomisk hushållning

I Kommunallagen anges att landstinget ska ta fram särskilda mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Verksamhetens mål och finansiella mål ska följas upp och utvärderas i årsredovisningens förvaltningsberättelse. I förvaltningsberättelsen ska enligt lagstiftningen finnas en tydlig koppling mellan resursåtgång och verksamhetsresultat. För att skapa förutsättning för att få en god ekonomisk hushållning måste det finnas ett klart samband mellan målsättning och resursåtgång, prestationer, resultat och effekter.

Enligt samma lag ”ska revisorerna avge en skriftlig bedömning till fullmäktige avseende måluppfyllelsen för fullmäktiges finansiella mål respektive verksamhetsmål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.”

I budget 2011 med flerårsplan 2012-2013 anges sex övergripande strategiska mål som ska ge länets invånare förutsättningar för ett bra liv i ett attraktivt län. Fem av målen avser en ändamålsenlig verksamhet och det sjätte vilket finansiellt mål som ska nås för att verksamheten ska tryggas på lång sikt.

3.1.3.1 Finansiella mål

I årsredovisningen görs en överskådlig avstämning mot landstingets finansiella mål som fastställts i budget 2011:

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige i budget 2011	Utfall 2011	Måluppfyllelse
Resultat nivån ska vara minst 2,0 % av skatter och statsbidrag.	Resultat 3,3 %.	<i>Resultatet visar att målet är uppfyllt.</i>
Investeringar i fastigheter och inventarier ska finansieras med egna medel.	Resultat 128 %.	<i>Resultatet visar att målet är uppfyllt.</i>

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultaten i årsredovisningen är förenliga med de av fullmäktige fastställda finansiella målen för 2011, d v s att målen har uppnåtts.

Den finansiella styrningen görs i förhållande till fullfonderingsmodellen. Om kostnaderna till följd av förändringen av diskonteringsräntan bokförts över resultaträkningen hade inte resultatmålet nåtts. Enligt vår bedömning borde det åtminstone framgå i den finansiella analysen på sidan 66 att resultatet skulle varit – 307,9 mnkr om Rips-effekten bokförts över resultaträkningen. I enlighet med kongruensprincipen³ bör, enligt vår mening, resultateffekten på grund av förändrad diskonteringsränta bokföras över resultaträkningen.

3.1.3.2 Mål för verksamheten

Landstingsfullmäktige har fastställt Budget 2011 med flerårsplan 2012-2013 innehållande vision, strategiska övergripande mål och grundläggande värderingar. De strategiska övergripande målen konkretiseras i form av framgångsfaktorer och mätbara systemmätetal.

I årsredovisningen anges att om god hushållning nåtts grundar sig på hur verksamheten har utvecklats i förhållande till landstingsfullmäktiges mål, dels hur verksamhetens resultat förhåller sig till landstingssektorn i övrigt. Av årsredovisningen framgår att landstingsfullmäktige fastställt 63 mätetal för ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet. Av dessa mål har 30 uppnåtts medan 18 mål endast delvis uppnåtts och 11 st. mål inte uppnåtts. Det finns 3 mål som inte har kunnat mätas. I förvaltningsberättelsen konstateras att målen är högt satta och omprövas varje år

³ Redovisningsprincip som innebär att alla kostnader och intäkter ska redovisas över resultaträkningen. Det finns ett par vedertagna undantag från principen. Vid förändring av redovisningsprinciper och vid uppskrivning av anläggningstillgångars värde ska effekterna av förändringarna bokföras direkt mot eget kapital

för att vara en utmaning. Vidare anges att det inte är realistiskt att nå målen inom alla områden då många faktorer i organisationen och i omvärlden kan förändra förutsättningarna under året.

För att belysa landstingets resultat i förhållande till landstingssektorn i övrigt hänvisas till Sveriges Kommuner och Landstings *Öppna jämförelser*. Det anges att landstinget har en bra verksamhet till en relativt låg kostnad och att av jämförbara indikatorer gentemot föregående år har resultaten förbättrats inom 63 % av indikatorerna.

Mot bakgrund av ovan beskrivning gör landstingsstyrelsen den bedömningen att landstinget har en god hushållning, både verksamhetsmässigt och finansiellt.

Bedömning och iakttagelser

Det sker en redovisning av måluppfyllelse för de övergripande strategiska målen. Av denna redogörelse är det svårt att bedöma graden av måluppfyllelse. Systemmätetal skulle med fördel kunna redovisas per respektive övergripande strategiska mål för att dessa tydligt ska kunna utvärderas.

Redovisningen av måluppfyllelsen för angivna systemmätetal sker på ett strukturerat och pedagogiskt sätt. För varje mål finns en markering som i färg visar landstingsstyrelsens bedömning av resultat för år 2011. Rött betecknar att målet inte är uppfyllt, gult att det delvis är uppfyllt och grönt att målet är uppfyllt. Vi konstaterar att en rad olika systemmätetal har utvecklats positivt i jämförelse med föregående år. Till viss del redovisas måluppfyllelsen på ett tillfredsställande sätt. Vi bedömer att resultatredovisningen kan utvecklas. Det förekommer systemmätetal vars resultat inte kan bedömas, vars gränsvärden inte är definierade eller vars resultat inte fullt ut kan värderas. Det förekommer också systemmätetal där själva bedömningen av måluppfyllelsen är tveksam.

Landstingsstyrelsen baserar sin bedömning på att verksamheten har utvecklats positivt i förhållande till landstingsfullmäktiges mål och att landstingets resultat jämfört med landstingssektorn i övrigt är goda. Vi delar landstingsstyrelsens bedömning att en stor andel av målen är uppfyllda/delvis uppfyllda. Det faktum att fyra av fem redovisade verksamhetsmål helt eller delvis är uppfyllda indikerar att verksamhetsstyrningen är verkningsfull. Vi konstaterar samtidigt att 19 % av målen inte uppnås och att endast hälften av verksamhetsmålen är uppfyllda. Vi bedömer därför att måluppfyllelsen endast delvis når upp till de mål om god ekonomisk hushållning som fullmäktige har beslutat om. De mål som ej uppfylls bör behandlas i handlingsplan. Det bör framgå i årsredovisningen om det finns framtagna handlingsplaner och hur arbetet med dessa fortgår.

3.2 Rättvisande räkenskaper

3.2.1 Resultaträkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultaträkningen som redovisar pensionerna enligt blandmodellen i

allt väsentligt uppfyller KRL:s krav och i övrigt är upprättad i enlighet med god redovisningssed.

Resultaträkningen som visar fullfonderingsmodellen avviker från KRL och god redovisningssed med avseende på redovisningen av pensionerna inklusive hanteringen av basbeloppseffekt och den så kallade bromseffekten. För dessa två poster tillämpas ett genomsnitt för perioden 2010-2012. För år 2011 har detta inneburit en minskning av de finansiella kostnaderna om 78 mnkr inkl löneskatt jämfört med om snittning inte skett. För år 2010 uppvisades däremot en ökning av de finansiella kostnaderna om 168 mnkr jämfört med om snittning inte skett. Effekten av snittningen för dessa poster innebär en resultatförbättring om 246 mnkr mellan åren, men ackumulerat har snittningen medfört en resultatförsämring om 90,2 mnkr (se avsättning i rapportens avsnitt 3.2.2).

RIPS-effekten om 582,5 mnkr har inte resultatförts utan bokförts direkt mot eget kapital (se not 15). Vi anser att den ökade kostnaden pga sänkt diskonteringsränta bör redovisas över resultaträkningen. Som motiv till att inte bokföra kostnadsökningen i resultaträkningen för fullfonderingsmodellen anger landstinget att omräkningen avser flera år och att en redovisning via resultaträkningen skulle vara resultatstörande sett ur ett långsiktigt styrningsperspektiv, med tanke på den fokusering som Landstinget har i sin styrning kring resultatmål (se avsnittet Redovisningsprinciper i landstingets årsredovisning).

I övrigt kan noteras att avsättning pensioner för ÄDEL-uppgörelsen nu är till fullo reglerad gentemot kommunerna. Uppbokad avsättning i bokslut 2010 visade sig vara för hög och 3,7 mnkr har därför positivt påverkat resultatet för år 2011.

Nedan redovisas resultaträkningarna för båda modellerna. De poster som påverkas är verksamhetens kostnader, verksamhetens nettokostnader, finansiella kostnader och årets resultat.

Resultaträkning för fullfonderingsmodellen

<i>Resultaträkning</i>	<i>Utfall 2010</i>	<i>Utfall 2011</i>	<i>Ökn/ minskn. %</i>
Verksamhetens intäkter	1 087,6	1 182,1	8,7%
Verksamhetens kostnader	-8 360,3	-8 744,7	4,6%
Avskrivningar	-285,4	-279,6	-2,0%
Verksamhetens nettokostnader	-7 558,1	-7 842,2	3,8%
Skatteintäkter	6 031,0	6 172,8	2,4%
Generella statsbidrag	2 014,1	2 077,9	3,2%
<i>Summa skatter och statsbidrag</i>	<i>8 045,1</i>	<i>8 250,7</i>	<i>2,6%</i>
Finansiella intäkter	129,5	206,1	59,2%
Finansiella kostnader	-221,8	-340,0	-53,3%
Årets resultat	394,7	274,6	-30,4%

Resultaträkning för blandmodellen

Resultaträkning	Utfall 2010	Utfall 2011	Ökn/ minskn. %
Verksamhetens intäkter	1 087,6	1 182,1	8,7%
Verksamhetens kostnader	-8 550,7	-8 959,3	4,8%
Avskrivningar	-285,4	-279,6	-2,0%
Verksamhetens nettokostnader	-7 748,5	-8 056,8	4,0%
Skatteintäkter	6 031,0	6 172,8	2,4%
Generella statsbidrag	2 014,1	2 077,9	3,2%
<i>Summa skatter och statsbidrag</i>	<i>8 045,1</i>	<i>8 250,7</i>	<i>2,6%</i>
Finansiella intäkter	129,5	206,1	59,2%
Finansiella kostnader	-50,0	-353,2	-606,4%
Årets resultat	376,0	46,8	-87,6%

Med utgångspunkt från resultaträkningarna ovan konstateras att årets resultat blir 274,6 mnkr enligt fullfonderingsmodellen och 46,8 mnkr enligt blandmodellen. Den så kallade RIPS-effekten (se posterna i not 15,16 och 23 "Ändring av försäkringstekniska grunder inkl löneskatt") har inte redovisats över resultaträkningen i fullfonderingsmodellen utan bokförts direkt mot eget kapital. För fullfonderingsmodellen är årets förändring av eget kapital – 308 mnkr.

Resultatet enligt blandmodellen har minskat från 376 mnkr till 46,8 mnkr. Huvudförklaringen till resultatförsämringen är RIPS-effekten som uppgår till 208,9 mnkr. Räntorna på pensionsavsättningen har ökat från 35,8 mnkr till 63,5 mnkr.

För 2011 blir förändringen av eget kapital 354,8 mnkr (- 308 + 46,8) sämre för fullfonderingsmodellen jämfört med blandmodellen.

Skillnaden i förändring av eget kapital mellan modellerna förklaras främst av att i blandmodellen påverkar RIPS-effekten inte pensionsåtaganden som avser pensioner intjänade före år 1998. I blandmodellen redovisas dessa åtaganden som ansvarsförbindelse.

3.2.2 Balansräkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att balansräkningen som är upprättad i enlighet med blandmodellen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättning, skulder och eget kapital.

Balansräkningen som är upprättad enligt fullfonderingsmodellen avviker från KRL och god redovisningssed med avseende på redovisningen av pensioner inklusive hanteringen (snittningen) av basbeloppseffekten och den så kallade bromseffekten. Noteras även att RIPS-effekten har bokförts direkt mot eget kapital.

Det egna kapitalet är -903,4 mnkr enligt fullfonderingsmodellen och + 4 398 mnkr enligt blandmodellen. Om den del av pensionskulden som idag redovisas som ansvarsförbindelse, i blandmodellen, lyfts in i balansräkningen uppgår det justerade

egna kapitalet till – 813,1 mnkr. Skillnaden om 90,2 mnkr mellan modellerna avser det belopp, inklusive löneskatt, som snittats för år 2010 och 2011 i fullfonderingsmodellen.

Anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar

Inget anmärkningsvärt.

Materiella anläggningstillgångar

Enligt landstingets interna bokslutsanvisningar ska förvaltningarna göra årlig fysisk inventering av anläggningstillgångarna. Detta har inte gjorts av samtliga förvaltningar till bokslutstillfället. Det finns en viss risk för att anläggningstillgångarna kan vara något för högt värderade eftersom utrangeringar och försäljningar ofta uppmärksammas i samband med inventeringar.

Enligt RKR 1:1 Materiella anläggningstillgångar ska ”avskrivning ske från och med den tidpunkt då tillgången är färdig att tas i bruk.” I november 2011 togs Kulturhuset Spira i bruk. Avskrivningarna har dock inte påbörjats.

Det finns en differens på ca 1,4 mnkr mellan anläggningstillgångarnas värde enligt huvudboken och tillgångarnas värde enligt anläggningsreskontran. Differensen är svår att utreda och kan förklaras av begränsningar i redovisningssystemet.

Omsättningstillgångar

Förråd

Inget anmärkningsvärt.

Fordringar

Folktandvården har under året genomfört omfattande åtgärder för att utreda differenser mellan konton inom kontoklass 15 och försystemen. Det finns nu med undantag för två konton avstämningsmodeller.

I samband med avstämning under hösten har konto 1531 (patientfordran) debiterats med 357 tkr och patientintäkter (konto 3040) krediterats med 357 tkr. Kontot 1532 (fordran på försäkringskassan) har krediterats med 2,4 mnkr och intäktskonto har debiterats med samma belopp.

Vid årsskiftet är saldot på konto 1533 (allmänt tandvårdsbidrag avseende frisktandvård) 898 tkr lägre än saldot i reskontran. För konto 1533 (ej fakturerade 3-årsavtal gällande frisktandvård) är saldot 169 tkr lägre än saldot i reskontran.

För kontona 1533 och 2898 (den del av frisktandvårdsavtalet och allmänt tandvårdsbidrag som ännu inte har intäktsförts) med saldo 16 602 tkr saknas det avstämningsmodeller.

Kassa och bank

Inget anmärkningsvärt.

Avsättningar

Avsättning till pensioner om 7 319,2 mnkr inkl löneskatt, består av följande:

- Avsatt till pensioner enligt blandmodellen enligt KPA 2 013,2 mnkr
- Avsatt till ansvarsförbindelse enligt KPA om 5 211,1 mnkr
- Extra SAP-avsättning som KPA ej ännu lagt in i sitt system om 4,6 mnkr
- Extra avsättning snitteffekt 2010-2012 om 90,2 mnkr. Beloppet bestod ursprungligen av en tredjedel av kostnaderna för broms och basbelopp utifrån KPAs uppgifter för åren 2010, 2011 och 2012. För år 2010 uppgick beloppet till 168,4 mnkr. För år 2011 har landstinget gjort en ny beräkning utifrån nya uppgifter från KPA för åren 2011 och 2012 och med hänsyn tagen till redan gjord snittning för år 2010. Detta innebar att snitteffekten för år 2011 blev + 78,2 mnkr istället för + 143,9 mnkr som var beloppet för 2011 enligt den beräkning som låg som underlag till bokslutet 2010. De nya uppgifterna från KPA har således försämrat resultatet för år 2011 med 65,7 mnkr jämfört med uppgifterna till bokslutet 2010. Ackumulerad försämring för åren 2010-2011 uppgår till 90,2 mnkr (-168,4 + 78,2 = - 90,2), vilket har ökat avsättningen.

Skulder

Kortfristiga skulder

Det har inte gjorts några reserveringar för timlöner etc som tjänats in under december och betalats ut i januari. En reservering bör ske. Hanteringen har kommenterats i avsnittet om redovisningsprinciper.

Läkemedelsprövningar hanteras i enlighet med landstingsinterna regler (överenskommit med tidigare revisorer). Detta innebär ett avsteg från projektredovisningsregler. Överskott från genomförda studier skuldförs och verksamheten har rätt att under innevarande år plus ytterligare två år ianspråka resurserna. Det som därefter finns kvar ska intäktsföras på respektive klinik. Enligt uppgift hanteras forskningsanslag vid Jönköpings sjukvårdsområde på liknande sätt.

Under året uppstår det differenser mellan huvudboken och lönesystemet Heroma. Differenserna hanteras löpande. Värdena i årsredovisningen är baserade på uppgifterna från Heroma.

På Jönköpings sjukvårdsområde har noterats en kreditfaktura på 199 tkr som bokförts på 2012. Kreditfakturan avser 2011. På IT-centrum har faktura på 252 tkr avseende licenser för 2012 bokförts på 2011. Enligt uppgift från ekonomiansvarig på IT-centrum förekommer det att licensavgifter bokförs på fel år. Resultatet påverkas

inte i väsentlig omfattning ett enskilt år. Rutinerna bör ses över så att licensavgifter periodiseras på rätt år.

3.2.3 Kassaflödesanalys

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att kassaflödesanalysen redovisar landstingets finansiering och investeringar. Noter bedöms finnas i tillräcklig omfattning.

Vi bedömer att det i allt väsentligt finns överensstämmelse med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

3.2.4 Sammanställd redovisning

Bedömning och iakttagelser

Det har inte upprättats någon sammanställd redovisning. En förklaring har lämnats i redovisningsprinciperna. Vi bedömer att kraven enligt KRL 8.1 uppfylls i övrigt.

3.2.5 Tilläggsupplysningar

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att årsredovisningens tilläggsupplysningar uppfyller KRL:s krav och i övrigt lämnas i enlighet med god redovisningssed, innebärande att:

- Tillämpade redovisningsprinciper beskriver varje särskild redovisningsprincip och eventuella förändringar av dessa som årsredovisningens intressenter måste känna till för att rätt förstå årsredovisningens innehåll.
- Viktiga uppgifter och poster i förvaltningsberättelse, resultat- och balansräkning samt kassaflödesrapport specificeras och preciseras i notupplysningar som krävs i KRL respektive RKR:s rekommendationer samt god redovisningssed i övrigt.

I årsredovisningen lämnas information om tillämpade redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar finns. Avvikelser har kommenterats och motiverats i allt väsentligt.

2012-04-03

Johan Bokinge
Projektledare

Jean Odgaard
Uppdragsledare